

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXII. — Wydana i rozesłana dnia 6 maja 1885.

54.

Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i rolnictwa, z dnia 10 kwietnia 1885, dotyczące się zapobiegania węglikowi alpejskiemu rogacizny i róży węglikowej świń, jakoteż tępienia tych chorób.

Z przyczyny częstego zjawiania się węglika alpejskiego (odmy zaraźliwej, *Emphysema infectiosum*, *Rauschbrand*, *Flugkrankheit* itd.) między rogacizną, mianowicie w krajach alpejskich i róży węglikowej między trzodą chlewną we wszystkich krajach, jakoteż ze względu na okoliczność, że albo żadne środki nie są używane, aby chorobom tym, wielki pomór na bydło sprowadzającym, zapobiedz i one wytępić, albo takie, które przeciw zarazie węglikowej są przepisane, w zastosowaniu zaś do nich przesadnemi się okazują: ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwami sprawiedliwości, handlu i rolnictwa, korzystając z upoważnienia, nadanego mu w §. 1, ustępie 3 ustawy z dnia 29 lutego 1880 (Dz. u. p. Nr. 35) zalicza węglik alpejski rogacizny, jakoteż różę węglikową świń do chorób, w ustępie 1 §fu 1go rzeczonyj ustawy wymienionych.

W skutek tego przepisy ogólne I, II, III, V, VI, VII i VIII rozdziału tej ustawy i rozporządzenia wykonawczego, do niej wydanego (Dz. u. p. Nr. 36), jakoteż przepisy karne ustawy z dnia 24 maja 1882 (Dz. u. p. Nr. 51), mają być do tychże chorób stosowane.

Nadto we względzie zapobiegania tym chorobom, których objawy podaje się jednocześnie do wiadomości i we względzie ich tępienia, rozporządza się w szczególności jeszcze co następuje:

A. Węglik alpejski rogacizny.

1. O zjawieniu się węglika alpejskiego winien przełożony gminy (obszaru dworskiego) uwiadomić niezwłocznie Władzę administracyjną powiatową.

Rogaciznę, u której pokażą się objawy węglika alpejskiego, odłączyć należy od zdrowej aż do stwierdzenia istoty choroby przez weterynarza urzędowego, zapowietrzone zaś stajnie, stanowiska i pastwiska aż do tego czasu pozamykać.

2. Jeżeli weterynarz uzna chorobę za węglik alpejski, komisya pomorowa może zaniechać dalszego odosobniania zwierząt, które jeszcze zachorują jakoteż zatrzymania zamknięcia.

3. Aż do stwierdzenia istoty choroby przez weterynarza, wyznaczyć należy do chorych zwierząt osobnych dozorców, którym nie wolno stykać się z bydlęciem zdrowym i trzeba używać osobnych naczyń na paszę i na wodę, jakoteż osobnych sprzętów dla zdrowych i dla chorych zwierząt.

4. Po stwierdzeniu urzędowem istoty zarazy, gdy się pojawiają nowe przypadki zarazy, przełożony gminy (obszaru dworskiego) zarządzić ma przepisane środki weterynarsko-policyjne, do czego osobne badanie przez weterynarza nie jest już potrzebne.

5. Zwierząt chorych na węglik alpejski nie wolno zabijać dla spożycia mięsa.

6. Ze zwierząt, u których węglik alpejski stwierdzono, gdy padną, lub zostaną zabite, wolno ściągać skórę.

Pozbywanie skór takich jest dozwolone pod warunkiem, że albo odwiezione zostaną bezpośrednio do garbarni i będą tam niezwłocznie poddane nawapnieniu, albo, gdyby tego nie można uczynić, moczone przynajmniej przez 24 godziny w rzadkim roztworze wapna przyrządzonym z 1 części wapna gryzącego na 60 do 100 części wody.

7. Użytkowanie i sprzedaż innych części zwierząt, które chorowały na węglik alpejski, jakoteż produktów z nich otrzymanych, jest zabronione.

8. Padlinę zwierząt, które chorowały na węglik alpejski i padły lub zostały dobite, trzeba usunąć w sposób nieszkodliwy jak można najrychlejsz.

9. Jeżeli padlina nie ma być usunięta w sposób nieszkodliwy ogniem lub drogą chemiczną, wybierać należy doły głęboko a wrzuconą padlinę posypać najprzód wapnem gryzącem lub popiołem, polać smołą lub gnojówką i dopiero potem pokryć ziemią.

Dołów tych strzedz należy w sposób odpowiedni.

10. Odpadki wszelkiego rodzaju, pochodzące z zwierząt, które chorowały na węglik alpejski, jakoteż gnój i podściółkę należy spalić lub zakopać głęboko, posypawszy wprzód wapnem lub popiołem.

11. Stajnie i stanowiska zapowietrzone, tudzież sprzęty odwietrzać należy jak najgruntowniej.

12. Gdy węglik alpejski pojawi się jako zaraza, polecić należy weterynarzowi urzędowemu, aby co ośm dni zaglądał do miejsca zarazy. W przypadkach rozprószonych dość jest wysłać go, aby stwierdził istotę choroby i kierował odwiezieniem.

Jeżeli w tym samym lokalu pojawiają się jednocześnie przypadki węglika alpejskiego i zarazy węglikowej, rewizya weterynarska winna odbywać się w odstępach wyznaczonych dla zarazy węglikowej i co do obu chorób jednocześnie.

13. W rozprószonych przypadkach zarazy zarządzone środki policyjno-weterynarskie uchylić należy, gdy niema już zwierząt chorych; jeżeli węglik alpejski pojawia się jako zaraza, uczynić to można wtedy, gdy w ciągu ostatnich czterech dni, odkąd ostatnie zwierzę wyzdrowiało lub padło, żadne już zwierzę nie zachorowało na węglik alpejski i gdy w obudwu przypadkach przepisane odwietrzenie stajen, stanowisk i sprzętów zostanie dokonane.

Raport tabelarny o zarazie wygotowywać należy podług dołączonego wzoru I.

B. Róża wąglikowa świń.

1. W uwiadomieniu, które przelożony gminy (obszaru dworskiego) przesłać ma niezwłocznie Władzy administracyjnej powiatowej, jak tylko jakimkolwiek sposobem dowie się o pojawieniu się róży wąglikowej między świniami, podać ma tenże ilość zwierząt chorych i zagród zapowietrzonych.

Przelożony gminy (obszaru dworskiego) winien zarządzić niezwłocznie odosobnienie świń zdrowych od chorych i zamknięcie stajni.

2. Jeżeli z tego uwiadomienia okaże się, że choroba przybrała znaczniejsze rozmiary w jednej zagrodzie lub wybuchła w kilku zagrodach jednej osady, lub że w ogóle pojawiła się w sposobie zastraszającym, Władza administracyjna powiatowa wysłać ma niezwłocznie weterynarza urzędowego, aby stan rzeczy zbadal i zarządził środki policyjno-weterynarskie.

Gdy się zdarzają tylko rozprószone przypadki tej choroby, wykonanie i nadzorowanie środków policyjno-weterynarskich zostawić można przelożonemu gminy (obszaru dworskiego) pod odpowiedzialnością.

3. Świnie chore na różę wąglikową odłączyć należy od zdrowych a stajnie i stanowiska pozamykać.

Z zagród zapowietrzonych nie wolno pędzić świń na wspólne pastwisko, choćby się zdawały zdrowymi.

4. Do świń chorych wyznaczyć należy osobnych dozorców, którym nie wolno stykać się ze zdrowymi świniami i trzeba używać osobnych naczyń na paszę i na wodę, jakoteż osobnych sprzętów dla zdrowych i dla chorych zwierząt.

5. Rzeź świń z zagród zapowietrzonych, gdy jeszcze zdają się zdrowymi, odbywać się ma tylko w tychże zagrodach i w obecności oglądacza bydła i mięsa.

6. Mięso świń, które zostały zabite w pierwszym okresie choroby, jeżeli po dokładnem obejrzeniu przez oglądacza mięsa, rzezi obecnego, uznane będzie za zdatne na pokarm dla ludzi i w narządach wewnętrznych nie dadzą się dostrzedz żadne zmiany, spożyte być może wyłącznie tylko w miejscu zarazy, pod warunkiem, że mięso takie zaraz po rzezi wystawione będzie w zagrodzie zapowietrzonej pod dozorem przelożonego gminy (obszaru dworskiego) na temperaturę wrzenia lub zostanie nasolone.

Używanie surowego mięsa ze świń, które chorowały na różę wąglikową lub odstępowanie innym takiego mięsa darmo lub za zapłatą jest wzbronione.

7. Padlinę świń, które chorowały na różę wąglikową i padły lub zostały zabite, gdy mięso ich uznane będzie za niezdatne na pokarm dla ludzi, trzeba usunąć w sposób nieszkodliwy. Również gdy mięso świń, które na różę wąglikową chorowały i były dobite, uznane zostało za zdatne na pokarm dla ludzi, usunąć należy w sposób nieszkodliwy wszystkie inne części (wnętrzości w jamie piersiowej i brzusznej, mózg itd., tudzież odpadki).

8. Jeżeli padlina nie ma być usunięta w sposób nieszkodliwy ogniem lub chemicznie, lecz przez zakopanie, doly wybierać należy głęboko, po wrzuceniu padliny dobrze ziemią wypełnić i strzedz ich w sposób odpowiedni.

9. Stajnie i stanowiska zapowietrzone, tudzież sprzęty, których około chorych zwierząt używano, należy oczyścić i odwietrzyć.

10. Gdy stwierdzona zostanie choroba między świniąmi będącemi w drodze, wzbronie należy pędzenia ich dalej i zarządzić zamknięcie.

W przypadku takim Władza administracyjna powiatowa wpłynąć ma na to, aby chore zwierzęta zostały jak najrychlej usunięte. Jeżeli w przeciągu ośmiu dni od czasu, jak ostatnia świnia wyzdrowiała lub padła, żadna już nie zachorowała na różę wąglikową, pozwolić należy na popędzenie w dalszą drogę.

11. Gdy róża wąglikowa rozszerzy się znacznie, wysłać należy weterynarza urzędowego, aby stwierdził istotę choroby i kierował ostatecznem odwietrzeniem.

Gdyby zaraza rozszerzyła się jeszcze bardziej, Władza administracyjna powiatowa poleci według własnego uznania weterynarzowi urzędowemu, aby nadto w odpowiednich odstępach czasu zaglądał do miejsc zarazy.

W przypadkach rozprószonych, dość jest wysłać weterynarza urzędowego do kierowania ostatecznem odwietrzeniem.

12. Przełożony gminy (obszaru dworskiego) w miejscu zapowietrzonem winien przysyłać co tydzień do Władzy administracyjnej powiatowej tabelarny wykaz zarazy, należycie wypełniony, w którym zapisywać należy ilość zagród i stanowisk zapowietrzonych, jakoteż przyrost świń, które od wygotowania tabelarnego raportu o zarazie zachorowały, tudzież wyzdrowiały, padły i zostały dobite.

13. W rozprószonych przypadkach zarazy, zarządzone środki policyjno-weterynarskie uchylić należy, gdy niema już świń chorych; jeżeli choroba pojawia się jako zaraza, uczynić to można wtedy, gdy w ciągu dni ośmiu od czasu jak ostatnie zwierzę wyzdrowiało lub padło, żadne już zwierzę nie zachorowało na różę wąglikową, i gdy w obudwu przypadkach przepisane odwietrzanie stajen, stanowisk i sprzętów zostanie dokonane.

Raport tabelarny o zarazie wygotowywać należy podług dołączonego wzoru II.

Taaffe r. w.

Pražák r. w.

Pino r. w.

Falkenhayn r. w.

Wzór II.

Raport tabelarny o zarazie

róży węglikowej panującej między świniami w powiecie

Gmina	Miejsce	Dzień			Ilość świń w zagrodach zapo- wietrzonych (na pastwi- skach) w chwili stwierdzenia zarazy	Aż do dnia zdania raportu					Zarazę uznano za wy- gasłą dnia	Uwaga	
		wybuchu zarazy	doniesienia	stwierdzenia		zachorowało	wyzdrowiało	padło	zabito				zostało chorych
								chorych	pocejrza- nych				
													W rubryce tej zapisywać należy ilość świń w pierwszym okresie choroby na rzeź danych, których mięso uznane zostało zaдатne na pokarm dla ludzi.

N a u k a

o objawach towarzyszących wąglikowi alpejskiemu rogacizny i róży wąglikowej świń.

A. Wąglík alpejski rogacizny.

Wąglík alpejski (odma zaraźliwa, *Emphysema infectiosum*, Rauschbrand, Rausch, Flug, Flugkrankheit, Geräusch, Plage) jest chorobą pojawiającą się u młodszego bydła rogatego, liczącego od sześciu miesięcy aż do lat czterech, rzadziej u starszej, zwłaszcza w miesiącach letnich i w pewnych miejscowościach, rozwijającą się bardzo szybko i kończącą się zazwyczaj śmiercią, a dającą się poznać przez tworzenie się obrzmienia szybko rosnącego, przy dotykaniu chrzęszczącego.

W niektórych przypadkach wystąpienie obrzmienia jest pierwszym dostrzegalnym objawem choroby, w innych zaś wystąpienie jej poprzedza osłabienie, osowiałość, strata chęci do jedzenia i odżywiania, suchość pyzy (górnej wargi), ziębnienie odnóg ciała, drżenie skóry, napadanie na jedną lub drugą nogę, niekiedy także wzdęcie i morzysko.

Siedliskiem obrzmienia mogą być rozmaite części ciała; najczęściej pojawia się na łopacie, na krzyżu, w okolicy łędźwi, na udach, na częściach płciowych, także na piersi i bokami na szyi. Początkowo małe, niewyraźnie ograniczone i nader bolesne, powiększa się szybko i w ciągu ośmiu aż do dziesięciu godzin może dojść do znacznych rozmiarów. Zwolna, poczynając od środka, staje się mniej dotkliwym, przy dotykaniu chrzęszczy a przy opukiwaniu wydaje jawny odgłos. Z nacięcia w obrzmieniu zrobionego wypływa krew, na początku choroby czerwona, później ciemno zabarwiona, pod koniec życia płyn pienisty.

Podczas gdy obrzmienie się powiększa, wzmagają się objawy gorączkowe, skóra staje się gorącą, tętno i oddech są przyspieszone, oddech nadto utrudniony i chore zwierzęta okazują wielki upadek sił, z trudnością tylko i chwiejaco mogą ruszyć się z miejsca. Nakoniec kładą się i już się nie podnoszą, skóra ziębnie i wreszcie zwierzęta zwyczajnie giną, najczęściej nazajutrz lub we dwa dni po wystąpieniu pierwszych objawów choroby. Przypadki wyzdrowienia są rzadkie; zwierzęta jednak, które wąglík alpejski przebyły, nie ulegają ponownie tej chorobie.

B. Róża wąglikowa świń.

Róża wąglikowa świń (*Rothlauf*, *Schweineseuche*) pojawia się zwłaszcza w ciągu gorących miesięcy letnich a ulegają jej głównie zwierzęta młodsze, mniej wytrzymałe.

Na początku choroby świnię okazują się osłabione i osowiałe, najczęściej leżą, okazują mało chęci do jedzenia a za to mają większe pragnienie; nie rzadko objawia się ograżka i zmiana ciploty skóry zwłaszcza na uszach i nogach; oddech utrudniony i najczęściej towarzyszy mu kaszel chrypliwy.

Gdy choroba się wzmoże, chęć do jedzenia całkiem odpada, brzuch przy naciskaniu staje się dotkliwy, nie rzadko objawia się popęd do wonitowania lub na-

stępują rzeczywiste wonity, niekiedy zjawia się zatwardzenie, częściej zaś biegunka, im zaś biegunka jest silniejsza, tem bardziej chudną zwierzęta. Jeżeli narządy oddechania są najbardziej zajęte, trudność oddechania staje się nader uderzającą, kaszel chrypliwy częsty a niekiedy daje się dostrzegać trudność polykania.

Blony śluzowe widome okazują się ciemno zaczerwienione, skóra jest w miejscach wzmiankowanych lub nawet rozciągle, zwłaszcza na brzuchu, w okolicy pachwinowej, w śródkroczu, na wewnętrznej powierzchni ud, na karku, na ryju i na uszach zaczerwieniona lub fioletowo zabarwiona, albo czarno cętkowana i obrzękła, niekiedy nawet pryszczami obsypana; w niektórych przypadkach mniejsze lub większe kawałki skóry, zwłaszcza na uszach, końcach nóg lub na ogonie ulegają zgorzeliwie (gangrenie).

Nadto dostrzegać się daje niekiedy wielkie podniecenie i niespokojność lub przeciwnie uderzające przygnębienie zwierząt, parcie w jedną stronę, bieganie w koło, później osłabienie i porażenie zadu.

W łżejszych przypadkach może nastąpić wyzdrowienie, które jednak niekiedy bywa niezupełne, ponieważ w skutek nieuleczonych zmian chorobowych w jeli-tach trawienie i odżywianie się doznaje przeszkód.

Cieęższe przypadki kończą się zazwyczaj śmiercią i to przy bardzo szybkim przebiegu już w ciągu jednego lub dwóch dni, przy mniej szybkim choroba trwa cztery aż do ośmiu dni.

55.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 21 kwietnia 1885,

tyczące się przyłączenia gminy Udrycz do okręgu Sądu powiatowego buchawskiego w Czechach.

Na zasadzie ustawy z dnia 11 czerwca 1868 (Dz. u. p. Nr. 59) oddziela się gminę Udrycz od okręgu Sądu powiatowego ludyckiego i przyłącza do okręgu Sądu powiatowego buchawskiego.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy od dnia 1 stycznia 1886.

Pražák r. w.

56.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z d. 27 kwietnia 1885, zmieniające rozporządzenie z dnia 20 stycznia 1884 (Dz. u. p. Nr. 13), tyczące się pozwolenia na wywóz piwa za zwrotem podatku.

W porozumieniu z król. węgierskiem ministerstwem skarbu uchyla się postanowienie ustępu 2 rozporządzenia z dnia 20 stycznia 1884 (Dz. u. p. Nr. 13), według którego od uzyskania pozwolenia do wywozu piwa za linią cłową z zastrzeżeniem zwrotu podatku, wyłączony jest każdy producent piwa, w którego browarze jeden z jego podwładnych popełnił ciężkie przekroczenie skarbowe przeciwko przepisom o opodatkowaniu piwa, w skutek czego nastąpiło prawomocne skazanie na karę.

Dunajewski r. w.